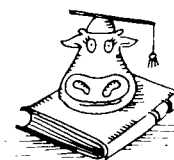

השכלה מקצועית

המצוי והרצוי – השקפה אחרת והצעה בצדה (בהמשך למאמרו של ד"ר אורי ספקטור, "משק הבקר והחלב" 159) אלי סמסון, המחלקה לבקר, ש.ה.מ.

ויחסי אנוש וניהול ענף וגם עידכון מקצועי (הקורסים הגבוהים לטכנאים ובפקולטה לחקלאות וערכים במסגרות אחרות). והנה לקורסים המקצועיים יש ביקוש רב. כל שנה מתקיימים 2 מחזורים בני 20–40 משתתפים והם עונים על הצרכים והציפיות. אך לקורסים לניהול וכלכלת הענף קטן מספר הנרשמים משנה לשנה. לאחרונה קיימו קורסים רק אחת לשנתיים, וגם אלה עם תריסר משתתפים בלבד, ולקורס של השנה – נרשמו רק שני משתתפים והוא בוטל. מסתבר שלימודי ניהול במתכונת של קורס ממושך אינם עונים על המשאלות והצרכים של הרפתנים. נראה לי שצריך לגבש תוכנית לימודים שתתאים מבחינת משך הזמן, מבחינת שיטות ודרכי הלימוד ובעיקר מבחינת נושאים הנלמדים – והתוכן – לצרכים של רכז הרפת המצוי.

מוסדות העוסקים בניהול: ד"ר ספקטור מונה מוסדות העוסקים בניהול שניתן להיעזר בהם: הטכניון, המכון לפיריון העבודה, "אורט", ויש עוד רבים נוספים. מוסדות אלה עוסקים בעיקר במגזרים אחרים של המשק, בתעשייה, ובשרותים שהיקפם ויכולת המימון שלהם גדולה משל ענפי החקלאות. בקורסים שלהם לניהול נלמדים נושאים שאינם רלבנטיים לניהול ענפים חקלאיים בקיבוץ (כגון: שיטות שכר עידוד, ניהול מלאי, חקר ביצועים וכו'). המחקר והפיתוח של מוסדות אלה עוסק בנושאים אחרים ועד כה לא הצלחנו לעניין אותם לעסוק

קראתי את התאור הנכון והנאמן של רכז הרפת הקיבוצית, הנקדע לגזרים בין תפקידיו בתחומי הניהול השונים של הרפת ונהייתי ממנו. תחום הניהול המקצועי – קרי בעיות ההזנה, הבריאות, הפוריות, החליבה, גידול היונקים וכדומה.

תחום הניהול האירוגני – קרי: בעיות צוות העובדים, הקשר עם הגורמים השונים הקשורים לרפת וכדומה. ותחום הניהול הכלכלי-משקי (שאמנם לא הוזכר במאמר) אך המעסיק את הרכז בניהול יומי של רשימות וניירת ובהסקת המסקנות המתבקשות.

התאור של הרכז המצוי הוא אמיתי ומאפיין את המצב במשקים רבים – ואילו **הסיבות** למצבו הנוכחי הן הרבה יותר מורכבות מהמתואר במאמרו של ד"ר ספקטור.

לימודי ניהול: את הסיבה לניהול הלקוי רואה ד"ר ספקטור במיעוט הזמן המוקדש לנושאי ניהול בקורסים לרפתנים – לדעתי זו רק אחת מתוך סיבות רבות אחרות.

מסלול הקורסים לרפתנים שמקיימים שה"מ, ה.מ.ב. ומדרשת רופין מאז שנים רבות, מתחיל בקורס בסיסי קצר במסגרת לשכות ההדרכה האזוריות, ממשיך בקורס תלת-חודשי בו מוקנים היסודות המקצועיים של הענף ומסתיים בקורס תלת-חודשי נוסף לרכזי ענף, בו נלמדים נושאים הדרושים לניהול הרפת: מבוא לכלכלה וכלכלת ישראל, כלכלת הייצור וניתוח הענף, חישובי הון וכדאיות השקעות, מדעי התנהגות

העבודה השוטפת והוא פנוי רובו או כולו לנושאי הניהול.

במשקים רבים קיימת רוטציה של 3–4 שנים בתפקיד הריכוז ורכזים "לשעבר" עובדים לצדו של הרכז בפועל.

משקים רבים העמידו לרשות רכז הענף משרד מרווח ומסודר שהוא תנאי טכני הכרחי להצלחה בניהול הרפת ועוד כהנה וכהנה.

נראה לי שצריך לאסוף ולגבש את הנסיון המצטבר הרב של המשקים המצליחים לכדי **תורת ניהול רפת** מותאמת לתנאים הספציפיים של הרפת הקיבוצית הישראלית. תורה זו יש להעלות על הכתב וממנה ילמדו כלל המשקים ויישמו אותה הלכה למעשה.

לסיכום:

אני מציע הקמת צוות המורכב מרקיז רפת מנוסים, מנציגי שה"מ וה.מ.ב. ואחרים – לקידום נושאי ניהול הרפת. תפקידי הצוות יהיו: א. לגבש תוכנית ומתכונת לימודים בנושאי ניהול;

ב. לגבש תוכנית למחקר ופיתוח ושיתוף פעולה עם מוסדות ניהול;

ג. לרכז את הנסיון שהצטבר במשקים ולהפכו לנחלת הכלל.

בנושאים המעניינים אותנו. יחד עם זאת רצוי ובוודאי ניתן ליצור קשר אתם או עם מקצתם. בארצות הבקר המפותחות יש בשנים האחרונות התעניינות רבה בנושאי ניהול רפת ויש מוסדות הדרכה ומקצוע העוסקים בכך. מצטבר מידע וידע רב ופירסומים רבים מגיעים גם אלינו.

נראה לי שצריך לגבש הצעה לתוכנית מחקר ופיתוח שתוצע למוסדות העוסקים בנושאי ניהול בארץ ואולי גם בחו"ל – לביצוע משותף אתנו.

תורת ניהול הרפת: המצבור העיקרי למידע ולדע בנושאי הניהול – נמצא במשקים עצמם, ואת זאת אין ד"ר ספקטור מעלה במאמרו בכלל. למרות עומס העבודה והמחסור הכרוני בעובדים והתחלופה הרבה בצוות העובדים – נוצרו במרוצת השנים במשקים רבים דפוסי ניהול ואירגון שאיפשרו למשקים להגיע להישגים מקצועיים מרשימים:

משקים רבים הצליחו לגבש צוות עובדים קבוע ומסור הנושא בעול הענף באחריות קולקטיבית.

משקים רבים השכילו לחלק את האחריות לנושאים מקצועיים בין אנשי הצוות.

במשקים רבים משוחרר הרכז מחלק גדול של

קורס טכנאי חקלאות, מגמת בעלי חיים

בחודש אוקטובר יפתח במדרשת רופין, מחזור ט' של קורס אשר ימשך 14 חודשים.

לזקוקים לכך תפתח בחודש ספטמבר **כיתה מכינה**.

הזימונים למשקים כבר נשלחו וההרשמה נמשכת במדרשת רופין, במחלקה ללימודי החקלאות.

כריכת "משק הבקר והחלב"

קורא נכבד!

עם הופעת חוברת זו, מס. 160, אנו נדאג לכריכת עשר החוברות 151 – 160 עבור כל קורא המעוניין בכך. אנא שלח את החוברות למערכת "משק הבקר והחלב", עד ל-15.8.79, ותקבל כרך של 10 החוברות.

המערכת